Eduskunta
Talousvaliokunta

Hallituksen esitys (HE 22/2021 vp) eduskunnalle laiksi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaista muuttamista. Kaikkien ravitsemisliikkeiden tilat suljettaisiin asiakkailta kolmen viikon määräajaksi niillä alueilla, joilla se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

Esitys annetaan perustuslain 23 §:n mukaisena tilapäisenä poikkeuksena perusoikeuksiin poikkeusoloissa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 8.3.2021 ja olemaan voimassa 28.3.2021 saakka.

1. Suomen Yrittäjien lausunto

Suomen Yrittäjät ymmärtää tarpeen torjua covid-19-epidemiaa. On myös yritysten kannalta tärkeää, että tartuntojen leviäminen saadaan mahdollisimman hyvin estetyksi.

Suomen Yrittäjät kuitenkin katsoo, ettei esityksen mukaista ravitsemisliikkeiden sulkemista ole perusteltu riittävällä ja asianmukaisella tavalla. Pidämme voimassa olevan sääntelyn mukaisia rajoituksia ensisijaisina keinoina tartuntojen leviämisen estämiseksi ravitsemistoiminnassa, sillä sääntely mahdollistaa toiminnan harjoittamisen huolehtien samalla asiakkaiden koronaturvallisuudesta.

Voimassa olevan sääntelyn jatkamista koskevan esityksen (HE 6/2021) mukaan välittömästi ravitsemisliikkeisiin viittaavien tartuntojen määrä on ollut vähäinen, jopa vain joitakin prosentteja kaikista tartunnoista. Samassa esityksessä todetaan, että nykyiset rajoitukset vaikuttavat kokemusten perusteella olleen tarkoitukseensa kohtuullisen riittäviä. Nyt käsiteltävänä oleva esitys antaa ravitsemistoimintaan liittyvistä tartunnoista, niiden mittakaavasta sekä rajoitusten riittävyydestä täysin eri kuvan, kuin mitä vain

muutamia viikkoja sitten eduskunnan käsittelyssä ollut ravitsemistoiminnan rajoitussääntelyn jatkamista koskeva esitys. Esityksissä olevat huomattavat eroavaisuudet arvioissa ravitsemistoiminnan merkitykseen tartuntojen lähteenä tulisi selostaa. Rajoitustoimenpiteiden hyväksyttävyys kärsii, mikäli rajoitusten ja niiden tiukentamisen perusteita ei selvästi kerrota.

Esitetty sääntely ei koskisi henkilöstöravintoloita. On huomattava, että myös osa henkilöstöravintoloista voi olla tilanteessa, jossa niiden toiminta-edellytykset esimerkiksi etätyön seurauksena ovat heikentyneet tai toimintaa ei voida lainkaan harjoittaa.

Äkillisten rajoitusten käyttöönoton vuoksi yritysten ei ole mahdollista sopeuttaa toimintaansa riittävän nopeasti vahinkojen rajoittamiseksi. Esityksessä on arvioitu, että rajoitukset voivat johtaa ravitsemisalan yritysten konkurssien lisääntymiseen verrattuna tilanteeseen, jossa liikkeiden sulkemista ei tehtäisi. Suomen Yrittäjät painottaa, etteivät julkisen vallan toimenpiteet saa johtaa liiketoiminnan päättymiseen. Korostamme, että yrityksille rajoituksista aiheutuvat vahingot ja kustannukset on korvattava nopeasti ja kattavasti.

Työsopimuslakiin ja yhteistoimintalakiin koronaviruksen vuoksi tehtyjen väliaikaisten muutosten voimassaolo päättyi 31.12.2020. Tämä tarkoittaa, ettei yrityksillä ole työlainsäädännössä mitään välineitä reagoida esityksen mukaisiin nopeisiin julkisen vallan toimenpiteisiin. Lomautusilmoitus on annettava kaksi viikkoa ennen lomautusta ja yritysten on käytävä 14 päivästä 6 viikkoon kestävät yhteistoimintaneuvottelut. Työsopimuslain ja yhteistoimintalain väliaikaiset koronamuutokset on otettava uudestaan pikaisesti käyttöön. Muutoin yrityksillä on vaara ajautua konkurssiin, ja työpaikat menetetään lopullisesti.

Rajoitusten osalta alueellinen harkinta on välttämätöntä. Ravitsemisliikkeiden sulkeminen on äärimmäinen keino tartuntojen leviämisen estämiseksi ravitsemistoiminnassa, mikä tarkoittaa monelle toiminnan täydellistä keskeytymistä. Kaikki elinkeinotoimintaan kohdistuvat rajoitukset on rajattava laajuudeltaan siihen, mikä tartuntataudin leviämisen estämiseksi on välttämätöntä.

Esityksessä välttämättömyys on sidottu alueiden tautitilanteeseen toteamalla, että ravitsemisliikkeiden sulkeminen olisi mahdollista vain niillä alueilla, joilla se on *välttämätöntä* covid-19-viruksen leviämisen ehkäisemiseksi. Esityksessä välttämättömyysedellytyksen arvioidaan olevan käsillä epidemian leviämis- ja kiihtymisvaiheessa olevilla alueilla.

Suomen Yrittäjät korostaa, ettei itse alueen tautitilanne sellaisenaan osoita tarvetta sulkea ravitsemusliikkeitä tai osoita ravitsemisliikkeistä peräisin

olevien tartuntojen määrää. Suomen Yrittäjät katsoo, että ravitsemisliikkeiden sulkemisen välttämättömyys on perusteltava paremmin muilla keinoin, kuin viittaamalla pelkästään alueen tautitilanteeseen. Erityisesti sulkutoimien käytön välttämättömyyttä vasta kiihtymisvaiheessa oleviin alueisiin olisi tarkemmin avattava. On huomattava, että tautitilanne saattaa vaihdella myös alueen sisällä merkittävästi. Alueen sisällä voi olla kuntia, joilla ei ole tautia ollenkaan.

Ravitsemisliikkeiden sulkeminen esitetään toteutettavaksi majoitus- ja ravitsemistoiminnassa annetussa laissa tartuntatautilain sijaan. Suomen Yrittäjät huomauttaa, että sääntelyvalinta voi vaikuttaa vapaaehtoisten keskeytysvakuutusten käytettävyyteen.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Karoliina Katila
asiantuntija